

weinig diepgaand ondervraagd' (geen wonder!). Er werd gesuggereerd dat Arondeus een soort chantage op hem uitgeoefend had:

'Heeft Arondeus u niet met de dood bedreigd als u iets vertelde?'

'Ja, hij heeft gezegd dat hij me dood zou schieten als ik iets vertelde.'

Voorzitter: 'Arondeus, is dat waar?'

Arondeus: 'Ja, maar dat hebben wij voor de grap allemaal tegen elkaar gezegd.'

Voorzitter: 'Maar u hebt het dan toch maar gezegd.'

Arondeus: 'Zonder twijfel', en haalt de schouders op.'

Limperg (omtrent de door hem vervaardigde plattegronden had de *Sicherheitspolizei* niets vernomen) kwam aan de beurt:

'Hij heeft Arondeus gehuldigd met een schaal bonbons, waarop een lauwerkrans en 'held' geschilderd stonden.

'Warum haben Sie das getan?'

'Weil ich die grösste Bewunderung habe für meinen Freund, der so was gewagt hat.'

'U wist dat hij het gedaan had?'

'Nee, hij heeft het mij pas verteld toen hij al binnen was, toen kon ik hem natuurlijk niet wegsturen.'

'Das wäre aber Ihre Pflicht gewesen.'

'Ich glaube, Freunden gegenüber andere Pflichten zu haben.'

Van Doorns briefkaart ('*Good luck!*') werd ter sprake gebracht:

'De vader zegt: 'Ik heb het mijn zoon afgeraden, maar hij is meerderjarig en toen mij bleek dat hij niet van zijn plan was af te brengen, was er mij alles aan gelegen dat hij zo goed mogelijk zou slagen – ik kan een meerderjarige zoon niets beletten.'

'Es war Ihre Pflicht, ihn anzuzeigen.'

'Ich glaube nicht. Es ist in Holland keine Gewohnheit, dass Väter ihre Söhne anzeigen' –

en getuigde dan dit antwoord in het op dit punt afbrekend verslag van Dekking niet van dezelfde geestkracht die uit de houding en de weergegeven uitlatingen van nagenoeg alle overige terechtstaanden sprak? Hoe fier was van Doorns repliek! Die paar woorden die hij zijn stiefzoon van Musschenbroek geschreven had, zouden hem het leven kosten.

Van Musschenbroek bleek uit hetzelfde hout gesneden. Van het 'laatste woord' dat elk spreken mocht, kennen wij slechts het zijne: 'Hij zei dat hij niet anders had kunnen handelen en wenste geen gratie, en voegde daaraan